

1) Grimsgöl, Grimmansmåla och Grimmagärde.

Vad grim betyder vet jag ej och har aldrig hört någon förklaring till det. (E. uttalar Grimsgöl ss. Grimsjö (el. Grim).

2) Kyrkogrim.

Jag har hört talas om, att man grävde ner djur när kyrkan byggdes. Det talade min far och mor om, men något särskilt namn på det, har jag aldrig hört.

3) Onda bettet.

Nog för jag hört om "onda bettet", men jag vet inget särskilt om det.

Grimsle är ett litet djur. Det är alla rädda för. Blir de bitna av det, är det fara för livet. Jag har inte bestämt sett det, så jag vet inte hur det ser ut men många ha sett märkena efter det.

4) Namn på kor.

"Grimla" (Grimle) - vita fläckar i pannan.

"Hjälma" - stor vit bläsa i pannan och över hela huvudet.

"Stjärna" - en liten stjärna i pannan.

"Sköna" - kallades kor, som voro enfärgade.

"Rosa" - har vita fläckar på hela kreaturet.

"Broken" - brukar tjurkalvar få heta. Namnen gavs vid

födelsen.

5) Förr i tiden skulle korna gå över stål, när de kalvat. Man lade ett stålspett på marken längs med tröskeln (parallellt) till fähusdörren och så skulle kon stiga över det. - De gjorde det för att ingen skulle kunna "skämma ut kreaturet". - Om det var några ceremonier, då kreaturen släpptes ut på våren, vet jag ej. Själv har jag aldrig lagt stål eller haft andra konster med mina djur.

6) Förr brukade man borra in en orm i tröskeln till ladugårdsdörren, för att det skulle bli tur med djuren, det har jag hört men aldrig själv gjort.

Att de nedgrävde djur levande, när det var sjukdom bland kreaturen förekom på sina håll. "Sådant där muckel" hörde man talas om, när jag var barn.

7) "Maran re' hästen", sa de gamle, när hästarna blevo svetta då de stodo still i stallet, men det var ingenting särskilt att göra vid det.

Men jag har hört att far berättat - och sett mä - att de sköt en skata och band ett snöre om halsen på den och hängde den i en spik precis mitt över ryggen på hästen, när den stod i sin spilta. Den skulle liksom rida på hästen, men den fick inte hänga så långt ner att den kunde röra

vid ryggen på honom.

8) "Loggolv".

När logar byggdes skulle det vara a högt från jorden till golvet. Det är lättast att tröska på sådant golv. Jag hade en loge där det dånade så det hördes långa vägar. Det gick dubbelt så lätt att tröska då.

9) Barn och slakt.

Barnen fick aldrig vara med vid slakt, för det kunde hända olyckor och hade gjort så också. På ett ställe hade barn varit närvarande, när de slaktade och där hände det sedan, att ett av barnen på lek ville slakta en av sina syskon.

Julgrisen slaktades ej på någon bestämd dag utan "när han blev passelig".

10) Förgörning. Trollknuta.

De hade några "trollsaker" för sig i gamla dagar.

Jag vet ett ställe, där kom en kväll ett par tattare dit och ville logera och de fick bli där över natten och ligga i ett tomt bås. När de kom in i ladugården, sa' de: "Ni har otur i er lagård!" "Nej", sa frun, men på morgonen, då tattarna var gångna hittade de någonting i båset, som liknade en "knuta". Det hade tattarna upptäckt, för det [var]

en annan person som lagt dit det för att skämma kreaturen. Han ville komma åt gården och han köpte den också sedan.

11) Skämma hästar var det många som gjorde. Det gjorde de för mig också. Det var en gång jag skulle till Växjö. Hästen ville inte gå längre och det var omöjligt få den ur fläcken. Det var i närheten av Växjö. Då kommer där en körande förbi mig - det var sme'n nere vid Grimsgöl (Grimsjö) och i förbifarten slog han till min häst med sin piska och sen var det inget hinder. Hästen sprang så pass, att jag kunnat köra om sme'n om jag hade velat, men jag ville inte krångla med honom. - Den han kunde all så'n dålighet.

12) Krypa genom stocken.

Hos sme'n nere vid Grimsgöl låg en stor stock, som var ihålig. Den låg där länge och jag har själv sett den. Det berättas, att sme'n sagt till några som stod där: "Den ska jag krypa igen, ska ni få se." Och så hade han börjat krypa in i stocken, fastän hålet var litet. Men så kom där en annan förbi, som skulle köra till kvarnen och stanna och undra på vad det var för konstigt med det. "Han kryper ju utanpå stocken", sa han. De andre hade sme'n förvänt synen på.

13) Skämma hästar.

Nere vid Tångabackan bodde en annan smed, som när jag

var barn i världen, kunde stanna hästar i lien. Men han kunde få dem i gång igen. När hästarna stod där gick han ut och bara la' handen på dem och så gick de. Men det tog han betalt för.

14) Vårfrudagen.

På kvällen före vårfrudagen skulle man lägga sig vid dagsljus och då gjorde man också spektakel med folk.

Man skulle försöka smita ett horn av en ko eller oxen i sängsängen för varandra, så det ej märktes. Det skulle läggas under sängkläderna. När de så bäddade upp på morgonen och fann hornet skulle man säga: "Du har legat på ett horn i natt." Det var förstås inte alltid spektaklet lyckades. Detta skämt har varit brukligt i min senare tid. I min barn-
dom kallades därför vaffrunatten för "Hoaasakvällen".

15) Jul.

På julaftons morgon skulle den gamla sänghalmen bäras bort och ny långhalm skulle bäras in.

På bordkanten skulle göras "Julehög" och den skulle stå där så länge julen varade. Underst lades en stor ost, därpå en brödkaka och sedan småkakor, bestående av råttor, höns, gubbar och gummor.

På julafton skulle alla sitta vid det stora bordet som under julen - men inte annars - var dukat.

För att kreaturen skulle ha foder under helgen, tröskades halm på julaftons förmiddag, så att det räckte. Under helgen fick man ju ej utföra sådant arbete.

16) Annandag jul gick ungdomen omkring på några ställen för att "måka ut julgubben". Somliga gjorde det finfint och fick traktering - om de sa' till.

17) Kyrkklockan i Långasjö.

När de för en tio år sen skulle ringa i Långasjö för en gammal käring, som dött, bräcktes den ena klockan.

Käringen, som kallades "Greva-pian" för hennes far kallades Greven, var en trollkärring från en grannförsamling, men ingen här trodde att hon kunde några konster. Hon kunde inte trolla mer än jag, men själv trodde hon, att hon kunde bota sjukdomar.

18) Bot för tandvärk.

I min barndom var det en stor, lång gammal finngubbe, som gick här och drev och som de kallade: "Långfinnen". En gång jag hade tandvärk gick jag till honom och frågade om han kunde bota mig. "Det kan jag på stund", sa' han och

så gick han till en sälgbuske, som stod där i närheten och skar ett halvtjog pinnar och började peta med dem i tanden tills den blödde. "Ska det inte va mer?" frågade jag, för jag trodde inte det var så enkelt. "Nä", sa han och då frågade jag vad det kostade. - "Ja, en tjugofem öre", svarade han. Det tyckte jag var mycket, men han tog förstås betalt för att gå till kyrkogården också med pinnarna, för de skulle ju stickas ner där. - Men tandvärken blev värre.

19) I Pellemåla finns det en hälsokälla. Den ligger i en hage vid gården. Kyrkoherde Ellqvist, som är far till lektor Ellqvist i Växjö gick dit och drack vatten och andra följde hansexempel. Det är en järnkälla, men någon offring har där aldrig varit.

20) Varpkast.

Strax vid vägen till Helgenäs ligger i en liten backe ett ställe som kallas "Gastakullen". För en 50 à 60 år sedan var det brukligt att alla som gick där förbi kastade en pinne eller en sticka. På de sista 25 åren har jag inte sett någon göra det. Det var en som hade förolyckats där. Den skulle de lägga märke till. Man var rädd för att gå där och som yngre trodde jag själv att det fanns gästar där. Om högen är kvar nu vet jag inte, men den fanns där för

några år sedan. Sjön vid Helgenäs bruka vi kalla Helgenäs-sjön (Den heter Flaken eller Algunnen).

21) I Ljuders socken ligger ett högt och stort berg, som hetter "Gumkulla berg". Det ligger mot Långasjö till och där är vackert. Så på sommaren brukade ungdomen gå dit och roa sig.

22) Årsgång.

Till och med i min tid gick de årsgång julanatt.

De kunde sitta i huset där de bodde och höra hur det skulle bli det nya året. Det var två gamla i Trollmåla som gjorde det. Det är sanning bestämt.

Om de hörde klockor skulle de dö och hörde de något annat, vad det nu var, har jag glömt, skulle de bli gifta. Men de skulle sitta alldeles tysta och inte säga ett ord till varandra. Den ena av gamlingarna i Trollemåla, det var en kärring, hörde klockor och hon dog inom årets slut.

Glosen har jag aldrig hört talas om.

23) "Faens farstu" var namnet på en stuga, där bodde en gubbe och en gumma. Förr hade stugorna i Ramsjö sådana där roliga namn. Oscar Fransson i Ramsjö, han kan alla namnen. Honom kan ni söka upp och likaledes hemmansägaren Johan Petter Olausson, Allgunnås Västergård. Han är 70 år och

ACC. N:R

M. 11869:9.

FOLKMINNES-

ARKIV

kan så många äventyr åt det hållet. Där finns rör och forn-
minnen och en gammal bod.